

14. Կը յիշեմ այստեղ նաև հետեւեալ գրութիւնը, զոր թարգմանած է Հայհոսումներու համար Գէորգ Պալատեցի 1779ին:

Ծաղկաբաղ քրիստոնէական հաւատոյ. թարգմանեալ է յունական լեզուէն ի հայկական բարբառ եւ գիր մեղուաջան աշխատութեամբ Եէորգի ոսի անարժանի, ի հայրապետութեան Տեառն Տեառն Սոփրօնի ոսի տիեզերական պատրիարքի յամի Տեառն 1779 ի Կոստանդինուպոլիս. խնդրանօք եւ ծախիւք Անաստասի ուղղափառ քրիստոնէի, որ Ակնայ գիւղէն՝ Վանք կոչեցեալ: Կամ «Ծաղկաբաղ քրիստոնէական հաւատոյ. շարագրեալ առ ի յամենասրբազան եւ բանաւորագոյն միգրօրօլիտէ Նաւրա՛ղու եւ Արգիս ի գերապատոյ եւ յառաջնորդէ ամենայն էգօլի՛այի ի տէր Նէօֆի՛ղոսէ»: Գլ. Ա.—Ի: Ի կատարածին կ'ըսուի. «Գաղափարեցաւ ի թարգմանողէ գրոցս ձեռամբ տիրացու Գրիգորի Մեծեանց կոչեցելոյ Սորձենայ, 1788, ապրիլ 28:

Վիեննա, Մխիթ. Թ. 731, 84ա—102ա: Ա. Այվազեանի անձանօթ մնացած է Գէորգ Պալատեցւոյ այս թարգմանութիւնը. Շարհայ կենսագրութեանց. Կ. Պոլիս, Ա., 1893, էջ 47:

15. Քարոզք Քառասնորդաց: Ինձ ծանօթ է գրուածք մը.

«Քարոզք ի սուրբ եւ ի մեծ քառասնորդականն», գրուած յամի ներմարմնութեան փրկչին 1778 ի կղզին Բաթմոս» (Ճանիկեան, 102). ձեռագիրս կը գտնուէր Չորակի Ս. Նիկողայոս եկեղեցւոյ մէջ: Ասոր նկարագիրը ի վիճակի չեմ տալու:

Հաւանօրէն արտագրութիւն մըն է հետեւեալ գործին. «Քարոզք Քառասնորդեայ պահոց Հօրն Պողոս Սէնիէրիին. թարգմանեալ ի Մարիամայ Կուսաննոյ Կոստանդինուպոլսեցւոյ Քարաբաշեան գարմէ. Վենետիկ 1742. որմէ ունինք օրինակ մը Վիեննայի Մխիթ. ձեռագրաց մէջ Թ. 767:

Փափագելի էր, որ Հայհոսոմք հետաքրքրուէին իրենց նախնեաց գրականութեամբ եւ լրացնէին այս տեղ յառաջ բերուած գրուածքներու թիւը:

Հ. Ն. ԱԿԻՆՆԱՆ

Հ Ո Ս Ե Ր Ի Ն Չ Ե Ռ Ը Գ Ի Ր Ն Ե Ր Ի Բ Բ Ո Ւ Լ Գ Ը Ր Ի Ը

(Շարունակութիւն):

1.

Պ Ա Յ Պ Ա Ն Ա Կ (Հ Ա Մ Ա Յ Ի Լ)

ԺԸ. դար:

Գ.Ա.Ն՝ քղբեայ: — ԵՐԿԱՅՆՈՒԹԻՒՆ՝ այժմ 3:30 մ.: — ԼԱՅՆՈՒԹԻՒՆ՝ 7:5 սմ. (գրութեան լայնութիւն՝ 6 սմ.): — ԳԻՐ՝ մանր օտարագիր սեւ քանաճով. ամէն վերջակետէ յետոյ գլխագրերը կարմիր աղօթքներու խորագիրք եւս կարմիր, սկզբնառոգ երկգոյն (մուր մանուշակ եւ մոխրագոյն) մեծագիր: — ՆԿԱՐՔ՝ ինչպէս եւ բոլորակներ՝ բազմաթիւ, անկիւնագրողերով: — ԺԱՄԱՆԱԿ՝ իբր ժե.—ժԸ. դար: — ՏԵՂԻ եւ ԳՐԻՉ՝ անձամբ: — Սկիզբ եւ վերջ քերի:

Կը սկսի «Հաւատով Սոստովանիմ» աղօթքով, որուն առջին մասը — երեք տուն — Ս. Ներսէս Ծնորդայի նկարով տարուած կցուած է Համայնի Վերջը: Կը սկսի 9 տուն: Այժմ կը սկսի «Արքայ երկնաւոր տուր ինձ»էն եւ կը վերջանայ «Փառք իշխանութիւն եւ պատիւ այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտեանց ամէն ծառայիս աստուծոյ (անուան տեղը պարսպ ձգուած) օղնական եղիցի եւ պահապան յամենայն չարէ պահեսցէ յերեւելի եւ յաներևոյթ թշնամոյն պահեսցէ ամէն»: Աղօթքիս մէջ կայ նկար Ս. Աստուածածնի, որ Մանուկն Յիսուս Միմէոն Ծերունիին կը յանձնէ ի տաճարն. այս եւ յաջորդ բոլոր նկարները բազմաթիւն են (մանուշակ, մօխրագոյն—կապոյտ, կարմիր եւ սեւ), լուսապակները ոսկի. բոլոր գէմքերը ընդհանրապէս ոչ-յաջող: — Չորս տուն սաղմոսէ վերջ՝ նկար Աստուածածնի Մանուկ Յիսուսով, ներքեւը խորագիրս «Աղօթք սուրբ Կոյս Մարիամ աստուածածնին. Ով ամենասրբուհի աստուածածին պարծանք կուսութեան» եւն, որ կ'ընդմիջուի ուրիշ Համայնի մը վերաբերած մէկ պատասխանով, զոր հոս կցած կարած են: Այս պատասխանը նոյնպէս թղթեայ Պահպանակ-Գիր է 8 սմ. լայնքով եւ մեծ նօտրագիր (յայտնապէս տարբեր ձեռքէ), որ կը բովանդակէ «Հաւատով Սոստովանիմ» աղօթքէն 7 ոչ-ամբողջ տներ: — Նկար խաչելութեան, վարը՝ «աղօթք վասն կապանաց գիւաց եւ կախարդաց եւ աղանդաւորաց եւ վասն գատատանի աջողելոյ եւ վասն քաղցրութեան եւ երեսարխտութեան. Թագաւոր հօր ապաւէն ծարաւելոյ փրկիչ նեղելոց» եւն. վերջ՝ «ճանայիս աստուծոյ... ամէն»: Յետոյ՝

«Չար իշխանքն հալածին որք ընդ ծառայս քո մարտնչին երեւելով նշան խաչին յաներևոյթ կործանեցին: Պարգեւիչ բարեաց մարդկան ամէնառատ ամենեսեան պատրաստեցոյ զմեզ անխափան՝ զպէտս հոգոյ եւ մարմնական» եւն:

Նկար Ս. Ստեփանոսի ոտանաւոր աղօթքով բոլորակի մէջ:

«Ի քէն հայցեմք արտասուազին Նախակայ տեսան արարչին սուրբ Ստեփաննոս բարձօղ երկնին տեսող զՅիսուս յաջմէ ծնողին» եւն:

Նկար Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի նոյնպէս ոտանաւոր աղօթքով. «Խնդրեմք ի քէն հայր պատուական» եւն: — Նկար Ս: Յովհ. Կառապետի համապատասխան աղօթքով: — Նկար ծնրաղիր աղօթականի պահպանութեան աղօթքով: — Նկար Յիսուս պատարագի բաժակին մէջ՝ յատուկ աղօթքով: — Նկար Աբրահամու գոհին, որուն պատմութիւնը ծաղկաբաղ քառակուսիներու մէջ եւ յիշատակութիւնը զանազան Նշաններու: — Նկար հրեշտակապետի եւ համապատասխան աղօթք. ասոր կից՝ «Աղօթք վասն ճանապարհորդաց», որ կիսատ կը մնայ պատուած ըլլալով. նոյնպէս կիսատ է յաջորդ աղօթքը, որով զաւակ ունենալ կը խնդրուի: — Նկար երկոտասան Առաքելոց՝ շրջանակի մէջ, ապա նկար Ս. Գէորգայ յատուկ աղօթքով, որուն կից աղօթք Ս. Թագաւորաց:

Հոս կը վերջանայ ձեռագիրս՝ թերի մնալով բաւական մեծ մաս մը, որուն մէջ նաև յիշատակարանը:

ԳԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՔ. Գրան Պահպանակ-Գիրս շատ անխնամ պահպանուած է. թէև այժմ երեք կտորէ կը բաղկանայ, սակայն նախապէս շատ տեղէ պատուած ըլլալով՝ անյարմար կերպով փակցուած ու կարուած են անոր մասերը, նոյն իսկ իրեն չվերաբերած կտոր մը — ուրիշ Համայնիէ — բերած կցած են ասոր: Համայնիս այժմեան տէրն է Պր. Յարութիւն Կ. Անանեան (Պոլսիցի), որ ստացած է զայս իր մօրեղբորմէն՝ Յովհաննէս Մ. Փափագեանէ (Աղբիւնապոլիս):

2.

Պ Ա Յ Պ Ա Ն Ա Կ

Գ.Ա.Ն՝ քղբեայ: — ԵՐԿԱՅՆՈՒԹԻՒՆ՝ այժմ 6:11 մ.: — ԼԱՅՆՔ՝ 10 սմ. (գրութեան լայնութիւն՝ 8 սմ.): — ՀԻՆ՝ ՏՊԱԳԻՐ (փակցուած կայտառ ձեռագիր քրքերէն Համայնի վրայ), որուն մէկ մասը — 74 սմ. երկարութեամբ — ձեռագիր՝ մեծ օտարագիր: Սկզբնառոգ մեծ քննագիր-ձկնագիր, սովորա-

կան բազմաթիւ նկարներով եւ ծաղկաբաղ քառակուսիներով: — ՏՊԱԳԻՐՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԻ՝ չիք: — ԺԱՄԱՆԱԿ ձեռագրի՝ անձամբ: — Սկիզբ եւ վերջ քերի:

Կը սկսի «Հաւատով Սոստովանիմ» աղօթքով, որուն առջին մասը Համայնիս մէջտեղը կը գտնուի, մաս մըն ալ ամէնէն հետեւը: Համայնիս մէջ կան հետեւեալ նկարները (համապատասխան աղօթքներով), որոնք յետոյ ձեռքէ մը բազմապոյն ջրաներկուած են. Աստուածածին Մանկամբ, Գառն Աստուծոյ, Ծնունդ Յիսուսի՝ մոգերու երկրպագութեամբ, Ս. Երրորդութիւն, Աբրահամու գոհը, Ս. Ստեփանոս Սարկաւազ, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ, Խաչելութիւն, Վիշապասպան հրեշտակ, Երկոտասան Առաքելաք, Գլխատուած Ս. Յովհաննէս Մկրտիչ՝ իր զահիճով, Աւետարանիչ (?), Աւետում, Խաչելութիւն՝ խորհրդանշական, Ս. Սարգիս՝ իր որդեով ձիաւոր, Հրեշտակ՝ նետով եւ սուսերաւոր սպանալից թպղայի:

Համայնիս գործածուած է Օհանի որդի Աննայի եւ հազարի որդի տիրացու Աստուածատուրի համար, որոնց անունները նօտրագիր ձեռագրով գրուած են աղօթքներու վերջը: Չեռաղիր Համայնի գրիչն է Տիրացու Օվանէս, որ իր գրութիւնը կը վերջացնէ այսպէս. «... եւ ամենայն սրբոց աղօթիքն եւ բարեխօսութեամբն տէր աստուած օղնական լելիք ծառայիս քո որոյ վերայ գիրս կենայ ամէն եւ մեղաորս տիրացու Օվանէսն ամէն Հայր մեր»:

ԳԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՔ. Պահպանակ-Գիրս գործածութենէ մաշած ու պատուած է. տեղ տեղ պատուած մասեր անյարիր կերպով փակցուած են: Համայնիս ներկայ ստացիչն է Տիկին Մանիկ Յ. Սարգիսեան (Պոլսիցի), որ ստացած է իր հօրմէն՝ Թագաւոր Փափագեանէ (Աղբիւնապոլսեցի):

3.

Պ Ա Յ Պ Ա Ն Ա Կ

Գ.Ա.Ն՝ քղբեայ: — ԵՐԿԱՅՆՈՒԹԻՒՆ՝ այժմ 1:57 մ.: — ԼԱՅՆՈՒԹԻՒՆ՝ 8 սմ. (գրութեան լայնութիւն՝ 6:5 սմ.): — ԳԻՐ՝ օտարագիր միապոյն սեւ քանաճով, առանց գարդի եւ պատկերներու: — ԺԱՄԱՆԱԿ՝ անձամբ: — ՏԵՂԻ եւ ԳՐԻՉ՝ անյայտ: — Սկիզբ եւ վերջ՝ քերի:

Պահպանակ-գիրս Յուսուի մըն է շարաչի եւ լեզուի դէմ. կը բովանդակէ աղօթքներ եւ մաղթանքներ ընդդէմ գիւաց, թպղայի եւ այլքի: Գրուած է վասն «ճառայիս Աստուծոյ Մարիամին», որ կը յիշուի բոլոր աղօթքներու մէջ:

Անթուակիան Համայնքը պատուած, Երևը կտորի բաժնուած է: Կը վերաբերի Տիկ. Ծրանսուհի Գ. Դագարոսեանի (Պրովիլի), որ ստացած է իր մօրմէն՝ Զապէլ Գարա- կէօղեանէ (Կ. Պրովիլի):

4.

Պ Ա Յ Պ Ա Ն Ա Կ

ՌՄԽԹ (= 1800)

ՊԱՆ՝ քղբեայ: — ԵՐԿԱՅՆՈՒԹԻՒՆ՝ 4.50 մ.: — ԼԱՅՆՈՒԹԻՒՆ՝ 9.5 մ. (գրութեան լայնութիւն՝ 8 մ.): — ԳԻՐ՝ մաքուր նոսրագիր սեւ քանաքով, ամէն վերջակէտէ վերջ գլխագրերը կարմիր. աղօթ- ներու խորագիրք, սկիզբէ եւ վերջաւորութիւնք՝ կարմիր, սկզբնատողք եռագոյն (մանուշակ, դեղին, սեւ) մեծ գարդագիր, յաճախ բնագրեր: — ՆԿԱՐՔ՝ բազմաթիւ եւ խորհրդատր գրեր: — ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ՌՄԽԹ (= 1800): — ՏԵՂԻՆ ԵՒ ԳՐԻԶ՝ անծանօթ: — ՍԿԻՐԵ ԵՒ ՎԵՐՋ՝ ամբողջ:

Կը սկսի գարգաբուն խաչով մը, որուն ներքեւ Երևը բորբաձեւ գունաւոր կամար- ներ, ապա «Հաւատով Պատուանիմ», ամ- բողջ Համայնքի երկարութեանը շուրջանակի գրուած: — Ծաղկաթաղարէ մը վերջ սեւ կնիք մը՝ շուրջանակի գրուած հրեշտակա- պետներու անունները հայերէն եւ արաբե- րէն: — Նկարք չորս Աւետարանիչներու՝ զա- նազան հիւանդութեանց բժշկութեան բնա- գիրներով, որոնք կը վերջանան սա ձեւով. «Այցելու եւ պահապան եղիցի ծառայիս Աս- տուծոյ Տօներին»: Կամ՝ «Եւ լիցի օգնական եւ պահապան ծառայիս Աստուծոյ Տօներին»: — Նկար եւ խորհրդատր գրեր, յետոյ՝ «Աստուծոյ հրամանաւն. պահապան է զիր քաղցրութեան ՀԲ ազգի ի զիմաց ծառայիս աստուծոյ Տօներին» եւն: — Նկար Տիրամօթ Մանուկ Յիսուսով, ներքեւ «Գիր ամե- նայն պատուհասէ պատահմանց ազատելոյ... Ազատարարն աստուած որպէս ազատեաց նախահայրն» եւն, վերջ՝ նոյն: — Նկար հրեշտակի եւ համապատասխան աղօթք, վերջ՝ նոյն: — Պաշ գունազարդ, ստորեւ «Այս է ազօթք սրբոյն Կիպրիանոսի եպիսկո- պոսին... Արդ սուրբ խաչն մեզ նշան յաղ- թութեան» եւն, վերջ՝ նոյն: — Նկար Ս. Նարեկացոյ եւ իր աղօթքը՝ «Որդի Աստու- ծոյ» եւն, վերջ՝ նոյն: — Նկար աղօթականի եւ ալբի վերջնոյս համապատասխան նկա- րագրականով, վերջ՝ նոյն. ապա՝ «Գիր վասն չար աշից եւ զեղ ամենայն ցաւոց», վերջ՝ նոյն:

ՅԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. «Գրեցաւ թվ. ՌՄԽԹ (+ 551 = 1800) զեկտեմբերի ԺԶ. Աստուած բարի վայելում տայէ տօներին խաղաղութեամբ վայելցնէ

խորհուրդ բարին կատարեցէ եւ աստեայ որ նա կըցէ արքայութիւն ժառանգեցէ ամէն»:

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՔ. Պահպանակ-Գիրս լաւ պահուած է, պատու- տած մասեր քիչ: Նկարները շատ անյաջող, գրերը զեղեցիկ: Տէրն է՝ Պր. Վարդան Գ. Ամուճայեան (Պրովիլի), որ ստացած է Օր. Կալիբէ (Կ. Պրովիլի):

Պրովիլի 1948: 2. Ե. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

5.

Պ Ա Յ Ա Պ Ա Ն Ա Կ

ՌՄՉԳ (= 1834)

ԵՐԿԱՅՆՈՒԹԻՒՆ՝ այժմ 156 մ. եւ ԼԱՅՆՈՒ- ԹԻՒՆ՝ 7 մ. անուամ կարմիր շքագծի մէջ: — ՆԻԻԹ՝ բուրբ: — ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ սկիզբէն պակաս- տեղ-տեղ պատուած եւ վերջէն փակցուած: — ԳԻՐ՝ շեղագիր, հաստ եւ անհաշակ: — ՆԿԱՐՔ ԵՒ ԱՅԿՆ՝ չունի: Կան մի քանի անհոռի գծագրութիւններ: — ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ՌՄՉԳ (= 1834): — ՏԵՂԻՆ՝ անյայտ: — ԳՐԻԶ՝ անծանօթ: — ՍՏԱՅՈՂ՝ Պատրոնէ: — ՍԵՓԱ- ԿԱՆՈՒԹԻՒՆ՝ պ. Նազարէք Նալչանեանի Պրովիլի:

Գրութիւնն է ՅՈՒՌՈՒԹ՝ԳԻՐ (Հա- մայիլ), բաժնուած հետեւեալ մասերուն.

- 1. «Երանեալ է այն որ ոչ զնաց ի խոր- հուրդս ամբարշտաց...»: — 2. «Սուրբ Ան- տօն եւ Սուրբն Սեւիանոս եւ Սուրբն Գա- րրիէլ հրեշտակապետն հրամանաւրն Յիսուսի ի լերինն ելեալ էին եւ առին զձայն Երա- խային...»: — 3. «Լուր Աստուած աղօթից իմոց եւ հայեա աէր յաղթս իմ...»: — 4. «Սուրբն Պետրոս եւ Սուրբն Գեօրգ եւ Սուրբն Շիղար (այսպէս) գնացին առ ճապըր- հան եւ տեսին լալ մի նստեալ ի վերայ աւա- զոյ...»:

ՅԻՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. 1. (վերջաւորութեան). «ՌՄՉԳ (= 1834) փետրեմբերի Գ օրին ձեռնագր(ը) մե- զոցիսը մեկօք լի ձեռամբ սօսեալ բունայ իվ (?) այն վայելում տայցէ այս յուս այս գաւակ ամէն Պատրօ- նէին»:

2. (Բոլոր գլուխներու վերջաւորութեան). «Եղիցի գաւակ ամէն Պատրօնէին»:

Պրովիլի: ՆԵՐՍԵՍ ԳԱՍՍՊԵԱՆ

ԵՐՐՈՊԵՆ ՓՈԽԵԹԵԸԸ ԲԵԹԵՐ ՀՅՅԵՐԷՆԻ ՄԷՋ

(Շարունակութիւն):

Վ.

Վազօ «մէջը սպեղանի եւս զնելու զե- ղագործական ամօն» <խաւ. vaso «աման»:

Վալուքանի «արժեթղթերու վաճառա- կանութեամբ պարագող անձ» <խաւ. va- luta «արժէք» + թրք. յ -ji մասնիկով՝ որ արհեստ կը ցուցնէ:

Վալս «տեսակ մը պար» <Ֆրանս. valse. ստիկա նոր եւ աւելի գործածական ձեւ է, քան՝

Վալց, որ նոյն նշանակութիւնն ունի եւ յատուկ է հին սերունդին <խաւ. Valz, որ է զերմ. Waltz (Walzer):

Վալսօն «երկաթուղիի կառք», թրք. واگون, vagon <Ֆրանս. wagon, որ ինքն ալ կու գայ անգլ. wagon (կարգա՝ վակըն) ձեւէն:

Վանէլյա, վանիլյա «բոյսի մը ցփկին է՝ որ իր անուշ հոտին համար խմորեղէնի եւ քաղցրեղէնի մէջ կը գործածուի», թրք. وانیل, vanilya <խաւ. vaniglia:

Վա՛րսա «ճանապարհ, մէկ կողմ՝ կեցիք, ի բաց» (կառապանի եւ բեռնակրի զգուշա- կան բացազանջութիւն), թրք. وارسا, varda! <խաւ. guarda! որ սակայն վենետիկեան բարբառին մէջ ճիշտ մեր ձեւով կը հնչուի varda!

Վատիան կամ պատիանա «բանտի պահապան» <խաւ. guardiana կամ guar- diano «պահապան». ըստ նախորդին պիտի ունենար բարբառային *vardiano ձեւ մ՛ալ, բայց ստիկա ինձ ծանօթ չէ:

Վատուլա «արանց կօշիկին թաթին շուրջը՝ փրանթային մէջ խրուած մէկ մանր հաստութեամբ սեկէ երկը». անշուշտ իտա- հաստութեամբ մէկ, բայց արհեստա- լական փոխառութիւն մէկ, բայց արհեստա- գիտական բառ մ՛ըլլալով՝ գծուար է գտնել բառարաններու մէջ. կը կարծեմ որ վերին- ներուն պէս կու գայ guardare «պահել, պահ- պանել» բառէն (իր «պահպանակ սեկ») եւ ունի գու. *vardula ձեւ մ՛ալ. հմմտ. իտալ. guardiolo, guardiuolo «երկառարդ կամ մանուկ պահապան», իգ. guardiuola:

Վափօր, պափօն, փափօն «չոզենա», պափօն օնախի «մեծապէս պատարան՝ կե-

րակուր եփելու համար», պափօն փօմիլի «քարածուխ» (բառացի՝ «չոզենաւի ա- ծուխ»). թրք. եւս وازو, vapor կամ وازو, bafor, բայց նաեւ ամկ. papor, որ Հայոց մէջ գործածական չէ <խաւ. vapore կամ Ֆրանս. vapeur, որոնց երկուքն ալ բուն կը նշանակեն «չոզի, գոլորչի» եւ լայնարար «չոզենա»: Մեր ձեւը իրր նոր ժամանակի բառ՝ աւելի Ֆրանսերէնէ կը թուի:

Վափանց կամ վափանցա «զարոյցական արձակուրդ». ասոնցմէ երկրորդը՝ որ աւելի սովորական ձեւն է՝ կու գայ իտալ. vacanza «արձակուրդ» բառէն, իսկ առաջինը՝ որ աւելի քիչ գործածական է, կու գայ ասոր յոյնակի vacanze ձեւէն:

Վափէքա «կովի հասա կաշի՝ որ գոր- ծածուկով կ'ըլլայ խաւոտ, որմէ կօշիկի երես կը պատրաստեն <խաւ. vacchetta «փոքր կով, փոքր կովի կաշի»:

Վէլօ «կանացի քօղ» <խաւ. velo. հմմտ. եւ վուալ:

Վէլուիփէտ «հեծանիւ» <Ֆրանս. véloci- pède:

Վէնի, վէնիկ, վէնիկ «ալբօլով եւ լաքով կազմուած տեսակ մը ջնարակ՝ որով ատաղձ կարասիները կամ կաշեղէն նիւթեր կը փայլեցնեն» <խաւ. vernice, Ֆրանս. vernis. մեր առաջին ձեւը (վէնի)՝ որ նո- րագոյն է, կու գայ Ֆրանսերէնէ. երրորդը (վէնիկ)՝ որ աւելի հին է, կու գայ իտալե- րէնէ. իսկ երկրորդը (վէնիկ)՝ որ նոյնպէս հին է, ո՛չ թէ կազմուած է հյ. -իկ մասնի- կով, այլ իտալ. գու. *vernice ձեւէ մը, որուն համար հմմտ. իտալ. vernicare «փայ- լեցնել», vernicato «փայլեցուած, ջնարա- կեալ» ընդդէմ verniciare, verniciato ձեւե- րուն, այսպէս եւ նյն. βερνίξει:

Վէտիմա «խաղաթուղթի մէջ երկու- քնոցը». անշուշտ եւրոպական բառ է, բայց ծագումն անծանօթ. գործածական է միայն Խրիմի եւ Նոր-Նախիջևանի բարբառին մէջ:

Վիզէ «անցագիրն ստուգելու կամ հաս- տատելու հիւպատոսական գործողութիւն» <Ֆրանս. visé, բայց viser:

Վիզիթա «այց (բարեկամի կամ բժշկի)», թրք. ویزه, vizita <խաւ. visita. — ձեւով տարբեր է Ֆրանս. visite, որ պահուած կը գտնենք ֆառփիզի բառին մէջ:

Վիսթ «տեսակ մը թղթախաղ» <Ֆրանս. whist, որ անգլերէնէ անուած է: